

Tuntosarvet

Vieno Hyttinen

Kuurosokeain tuntosarvet,
näkevät kädet,
herkät sormenpäät
katsovat tunnistamalla
kukkia, puita,
ihmisiä, eläimiä
ja muuta materiaalia.
Aivot kertovat sen,
mitä tuntosarvet tuntevat.

TUNTOSARVI 28.vuosikerta, ISSN 0358-2280, **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry.
Toimitus: päätoimittaja Katri Pyykkö puh & tekstip. (09) 54953521, toimittaja Raili Karisaari
puh. & tekstip. (09) 54953522, Sähköpostil: tiedotus@kuurosokeat.fi tai NKL:n front door -ohjel-
ma toimittajien nimillä.

Toimitusneuvosto: Heli Huotarinen, Pekka Juusola (pj.), Ulla Kungas, Pentti Kähkönen, Riitta
Ruissalo, Raili Karisaari (siht), Katri Pyykkö (päätoimittaja).
Vuosikerta 25 euroa. Lehteä julkaistaan vuodessa 12 numeroa, joista yksi on kaksoisnumero.
Lehti julkaistaan isokirjoituksella, pisteillä, äänitteenä, videona, ruotsinkielisenä käännöksenä
sekä sähköisenä versiona.

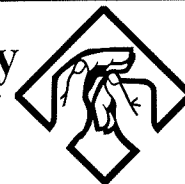
Tilaukset ja osoitteenmuutokset: Suomen Kuurosokeat ry, Uudenmaankatu 28, 00120
Helsinki, Puhelin (09) 5495 350. Tekstipuhelin (09) 5495 3526. Fax (09) 5495 3517.

Sähköposti: kuurosokeat@kuurosokeat.fi, **Internet:** http://www.kuurosokeat.fi

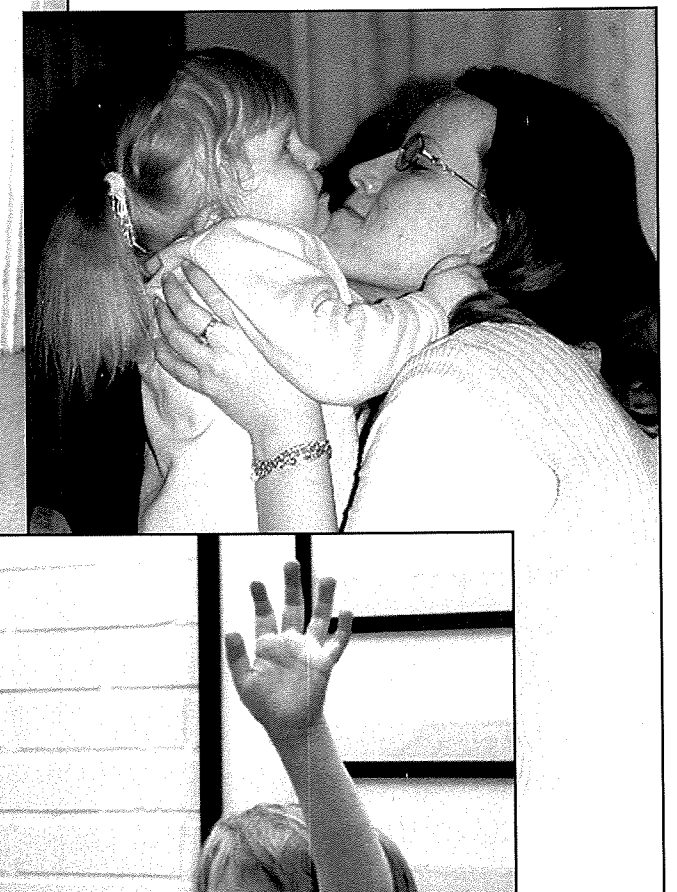
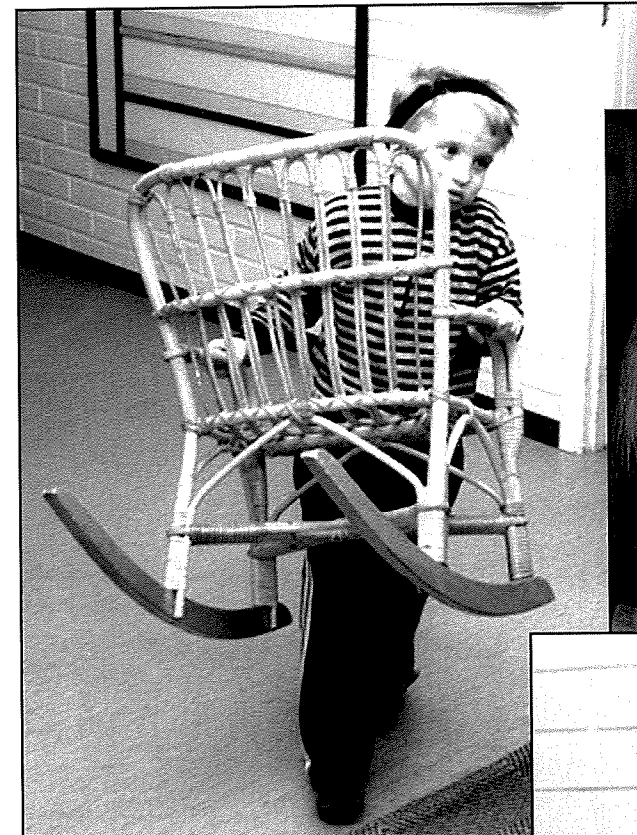
Painopaikka: Cityoffset, Tampere

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry

Toukokuu 5/2002

**Teemana
Kuulonäkö-
vammaisten
Kuntoutumis-
keskus**

Sisältö

Viisi kysymystä	2
Nuorissa on järjestön tulevaisuus : E. Storå	3
Yhteistyö tärkeintä kuulonäkö- vammaisen lapsen kuntoutuksessa: E. Storå.....	4
Lasten, nuorten ja omaishoitajien etu- ja ajavat vanhemmat - Arvi Kiviojan haastattelu: K. Pyykkö	7
Nuoret käyttävät tietokonetta opiskelussa: R. Jäntti	9
Yhdessä toimiminen tärkeää nuorille: K. Pyykkö	10
Uusi psykologi	11
Järjestöaktiivi ja patriarkka - Vilho Sulosen haastattelu: K. Pyykkö	12
Ennätysmäärä osallistujia kevätkokousti Porissa	14
Kevätkokouskaikuja hallituksen jakkaralta katsottuna: R. Korpela	15
Carita lahjoitti maalauksensa	17
Kerhot eduskuntatalolla: K. Pyykkö	18
Runo: Tuntosarvet: V. Hyttinen ..	20

Kannen kuvissa: Keinutuolia kan-
taa Juho-Olli, viittaava poika on
Jouka (kuvat: K. Pyykkö) ja avus-
taja Sarin sylissä Nea-tyttönen.
(Kuva: A. Ahonen)

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy 12.6.
Aineiston on oltava toimituksessa
3.5.

Viisi kysymystä

1. Mikä on vuonna 2003 Euroopan unionin teemavuosi?
2. Kuinka pitkä on Kiinan muuri?
3. Missä jalkapallojoukkueessa pelaa nykyään suomalainen **Jari Litmanen**?
4. Kuka oli **Eugen Schauman**?
5. Kuka sai tänä vuonna kirjallisuuden Kaarina Helakisa –palkinnon?

Vastaukset:

1. Vuosi 2003 on Euroopassa Vammaisten vuosi.
2. Kiinan muuri on yli 6000 kilometriä pitkä. Sen rakennettiin yli 2000 vuotta sitten.
3. Jari Litmanen pelaa Liverpoolin jalkapallojoukkueessa Iso-Britanniassa.
4. Eugen Schauman ampui 16. kesäkuuta 1904 Suomen venäläisen kenraalikuvernöörin **Nikolai Bobrikovin** ja itsensä.
5. Kaarina Helakisa –palkinnon sai kirjailija **Tuija Lehtinen**. Palkinto myönnetään ensisijaisesti lasten ja nuorten kirjallisuudesta. Niin tapahtui tänäkin vuonna. Palkinnon summa on 25 000 vanhaa markkaa. Palkinnon myöntää Otavan Kirjasäätiö. ■

Nuorissa on järjestön tulevaisuus

Suomen Kuurosokeat ry on kaiken ikäisten kuurosokeiden ja vaikeasti kuulonäkövammaisten järjestö. Toimintaan tuovat rikkautta lapset, nuoret ja aikuiset, kukin omalla tavallaan. Kukaan ei ole liian iäkäs olemaan mukana. Kukaan ei ole myös liian nuori. Kaikkein nuorimmat ovat mukana perheidensä kanssa.

Nykypäivän nuoret ovat aktiivisia. He ovat kiinnostuneita ympärillään tapahtuvista asioista. He haluavat tietää sekä itseään koskevista asioista että yhteiskunnallisista asioista. Asenteet ovat muuttuneet. Kuulonäkövammaista nuorta ei kahlita enää mihinkään muottiin. Nuorilla on aiempaa paremmat mahdollisuudet opiskeluun ja oman elämän suunnitteluun. He osaavat hankkia tietoja ja käyttää niitä päätöksentekoon.

Nuorista kasvaa aikuisia ja järjestön aktiivisia jäseniä. He tarvitsevat aikuisia esikuvia, joita järjestömme voi heille tarjota. Aikuiset voivat vastaanottaa nuorilta elämäniloa ja kiinnostusta aikuisen elämästä. Nuoret voivat saada kokeneemmilta elämän viisautta ja rohkaisua. Aikuiset voivat antaa nuorille myös kokemuksen siitä, että jokaisen ääni tulee kuulluk-

si. Nuorten on voitava huomata, että vaikuttaminen kannattaa.

Järjestömme Jyväskylän toimintayksikkö, Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskus tukee lapsia ja nuoria heidän kasvussaan ja kehityksessään. Kursseilla, leireillä ja muissa tapahtumissa he tapaavat muita kuulonäkövammaisia lapsia ja nuoria eri puolilta Suomea. Tapaamisissa syntyy pitkäaikaisia ystävyyssuhteita, jotka usein säilyvät myös aikuisiällä.

Järjestössämme on kasvava joukko aktiivisia nuoria aikuisia, jotka jo tiedottavat kuurosokeudesta omilla tavoillaan. Heitä kutsutaan lasten ja nuorten tapahtumiin kertomaan itsestään ja kokemuksistaan. He näyttävät nuoremmilleen esimerkkiä ja rohkaisevat heitä löytämään omia vahvuuksiaan. He kannustavat nuorempiaan ponnistelemaan tavoitteiden saavuttamiseksi. Nuorten tapahtumissa tutustutaan järjestötoimintaan ja opiskellaan yhdessä esimerkiksi kokoustekniikkaa. Nuorena saadut kokemukset ovat hyödyksi järjestötyössä tulevaisuudessa.

Elina Storå, johtaja,
Kuulonäkövammaisten
Kuntoutumiskeskus ■

Yhteistyö tärkeintä kuulonäkövammaisen lapsen kuntoutuksessa

Elina Storå, johtaja

Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskus

Kuvat: K.Pyykkö

Kuulonäkövammaisen lapsen kuntoutuminen edellyttää yhteistyötä kaikkien lapsen kanssa toimivien kesken. Lapsella on kaksi aistivammaa yhdistyneenä. Kahden aistivamman yhdistelmä aiheuttaa tarpeita, jotka poikkeavat muulla tavalla aistivammaisien lasten tarpeista. Lapsen aistivammat eivät ole välttämättä vakavia, kun ne arvioidaan erikseen. Mutta yhdistyneenä ne asettavat erityisiä vaatimuksia kuntoutukselle. Lap-

si ei voi korvata alentunutta kuuloaan näköaistilla, kuten kuulovammaiset. Hän ei voi korvata heikentynyttä näköään kuulolla, kuten näkövammaiset.

Tuntoaisti on vaikeasti kuulonäkövammaisilla lapsilla tärkein aisti jo varhaislapsuudesta. Suuri osa lapsen vuorovaikutuksesta ja maailman kuvan muodostumisesta perustuu tuntoaistin käyttöön.

Lasten vanhempia ja keskuksen työntekijöitä keskustelemassa lapsen kuntoutuksesta. (Kuva: KP)

Lapselle perhe on tärkein

Lasten kuntoutumisen perusyksikkö on edelleen perhe. Niin tulee ollakin. Se on luonnollista. Arkielämässä syntynyt perusturvallisuus on pienen lapsen kehityksen ja hyvinvoinnin ehto. Mutta vanhemmat tarvitsevat tukea lapsen hoidossa ja tämän kehityksen turvaamisessa. Tuen tarve vaihtelee samassa perheessä eri aikoina. Perhe tietää itse parhaiten, millaista tukea ja apua he kulloinkin tarvitsevat.

Muiden perheiden tapaaminen ja kokemusten vaihtaminen on usein tärkeä arkielämän voimavara. Vertaistukea voi tarjota vain perhe, jolla on samantapaisia kokemuksia. Hoito- ja kuntoutustyöntekijät voivat auttaa perheitä löytämään toisensa, toisia perheitä, jotka ovat samanlaisessa tilanteessa tai kokeneet aiemmin samoja asioita.

Vammat todettava varhain

Kuulonäkövammaisen lapsen kuntoutumisen kannalta on tärkeää, että aistivammat todetaan varhain. Lapsen tutkimuksista ja hoidosta vastaavilla henkilöillä on oltava riittävästi tietoa aistivammojen aiheuttamista erityistarpeista. Varhaiskuntoutus täytyy aloittaa, vaikka varmuutta aistivammojen laadusta ja asteesta ei vielä olisikaan.

Kuulonäkövammaisen lapsen kuntoutuksen suunnitteluun ja toteutukseen osallistuu useita toimijoita. Monilla lapsilla on aistivammojen lisäksi myös muita vammoja ja pitkäaikaissairauksia. Kullekin vammalle ja sairaudelle on omat asiantuntijansa, ja näin lapsen ympärillä olevien ihmisten määrä kasvaa. Sairaanhoido on kehittynyt erikoisaloittain. Myös monta kuntoutuksen ammattilaista tekee työtä saman lapsen kanssa.

Palvelutarve – samaa ja erityistä

Kuulonäkövammaiset lapsetkin ovat ennen muuta lapsia, jotka tarvitsevat samalla tavalla kuin muutkin lapset kuntien peruspalveluja. He ovat päivähoidossa. He käyvät koulua kotipaikkakunnillaan. Hyvä päivähoito ja sopiva koulu auttavat perheen arjen sujumisessa. Kun arkielämän rakenteet ovat kunnossa, myös kuulonäkövammaisen lapsen kuntoutumisen perusta on kunnossa.

Monet lapset käyvät tarvitsemissaan terapioiden päivähoidon tai koulupäivän aikana. Kun eri terapiat on järjestetty näin, perheelle jää enemmän aikaa olla yhdessä eikä lasta tarvitse viedä erikseen minnekään. Mutta usein vaikka vanhemmat haluaisivatkin toteuttaa lapsen terapiat osana hoito- tai koulupäivää, se on mahdo-

*Perhekurs-
silla on mu-
kana myös
terveet si-
saret. Yl-
hällä ku-*

*vassa Venla, Johanna ja Katriina.
Vieressä Tomi-Iiro.*

tonta pitkien etäisyyksien ja terapia-
työntekijöiden vähäisyyden vuoksi.

Yhteistyönä hyvä kokonaisuus

Suomessa sairaanhoidon ja kuntou-
tuksen taso on korkea. Kuulonäkö-
vammaisen lapsen ja hänen perheen-
sä mahdollisuudet saada tarkoituk-
senmukaisia peruspalveluja ja tukea
kuntoutukseen ovat erilaiset eri osis-
sa maata. On kyse siitä, kuinka pal-
jon voimavaroja on käytettävissä
vaikeasti vammaisten lasten kuntou-
tukseen. On myös kyse siitä, kuinka

näitä voimavaroja käytetään. Eri ta-
hojen toimiva yhteistyö parantaa sitä,
että kaikki voimavarat saataisiin par-
haaseen mahdolliseen käyttöön. Lapsi ja hänen kehityksensä on ko-
konaisuus, myös kuntoutuspalvelut
pitäisi nähdä kokonaisuutena.

Kuulonäkövammaisen lapsen tunte-
vat parhaiten hänen omat vanhem-
pansa. Vanhemmat joutuvat vielä
nykyisin tahtomattaankin olemaan
lapsensa kuntoutuksen järjestelijöitä. Eräs äiti tai isä vertasi tehtävää or-
kesterin johtamiseen. Toiset van-
hemmat ovat kertoneet tuntevansa
itsensä sirkustirehtööreiksi. Yhteis-
tä on toimiminen suuren ihmisjoukon
kanssa. Kaikilla on yhteinen päämää-
rä ja yhteisesti sovitut toimintatavat.

Yhteistä on myös se, että yhtä tär-
keää kuin toiminnan lopputulos, on
toiminnan sujuvuus sen jatkuessa. Selkeät päämäärät, yksimielisyys
toimintatavoista ja vastuunjaosta
vaikuttaa ratkaisevasti kuntoutumi-
sen lopputulokseen ja sujuvuuteen. Palvelujen lisääminen ei vielä takaa
arkipäivän sujuvuutta ja kuntoutumi-
sen edistymistä. Joskus käytettävi-
en palvelujen vähentäminen tai rajaa-
minen selkiyttää ja helpottaa arkielä-
mää. Tärkeintä on aito ja todellinen
yhteistyö eri toimijoiden, perheen,
kuntoutusalan eri asiantuntijoiden ja
virkamiesten kesken. ■

Lasten, nuorten ja omaishoitajien etuja ajavat vanhemmat

Arvi Kiviojan haastattelu

Katri Pyykkö

Kuulonäkövammaisten Lasten Van-
hemmat ry perustettiin vuonna 1981. Kuulonäkövammaisten Kuntoutumis-
keskuksen rooli on ollut aina tärkeä
pienen yhdistyksen toiminnassa, ker-
too yhdistyksen nykyinen puheenjoh-
taja **Arvi Kivioja**. Jäseneksi tullaan-
kin usein sen kautta. Keskus kertoo
vanhempien yhdistyksestä ja sen toi-
minnasta. Järjestön sihteerinä toimii
Leo Turunen, joka on kuntoutusoh-
jaaja Kuntoutumiskeskuksessa.

Lainsäädäntöä seurattava

Vanhempainyhdistyksen toiminta on
kehittynyt vuosien varrella. Arvi Kivi-
oja on nyt ollut neljä vuotta puheen-
johtajana. Hän painottaa erityisesti
lainsäädäntötuntemuksen tärkeyttä
edunvalvonnassa. Kiviojan mukaan tällä hetkellä tär-
keimmät lait, jota vanhemmat seuraa-
vat ovat laki ja asetus omaishoidon
tuesta, laki sosiaalihuollon asiakkaan
asemasta ja oikeuksista, sekä tois-

*Kuvassa Arvi ja Leo luovuttamassa
vanhempien yhdistyksen viiriä ansioi-
tuneelle vanhemmalle.*

savuonna voimaan tullut uusi holho-
uslainsäädäntö. Ja vammaispalvelu-
laki on tietysti aina tärkeä laki, sa-
noo Kivioja. On tärkeää tietää, mitä
palveluja kunnalta saa ilman korva-
usta. Monilla perheillä on paljon tar-
peita, mutta ei riittävästi tietoa pal-
veluista. "Tosin Kuntoutumiskeskus
jakaa osaltaan tietoa näistä."

Lainsäädäntöön vaikutettava

Viime vuonna Kuntoutumiskeskuksen
ja lasten vanhempien yhdistyksen yhe-
teisellä 20-vuotisjuhlaleirillä Peurun-
galla julkistettiin lausuma. Siinä vaa-
dittiin jatkokoulutusmahdollisuuksia
subjektiiviseksi oikeudeksi myös syn-
tymästään kuulonäkövammaisille lap-
sille ja nuorille 20 ikävuoteen asti.

Arvi Kivioja kertoo, että yhdistys kävi

opetushallituksessa ja opetusministeriössä tapaamassa virkamiehiä. Käynneillä oli tulosta. Nyt 27 kunnassa on jatko-opetus lähtenyt käyntiin. Myös Arlainstituutissa suunnitellaan tätä jatko-opetusta. Se voi olla ammattiin johtavaa, ammattia tukevaa tai itsenäistä asumista tukevaa koulutusta. Tosin esimerkiksi Arla ei lupaa henkilökohtaista avustajaa opiskelijalle, ja se estää monilta opiskelemaan lähdön.

Vanhempien yhdistys on ollut vaikuttamassa myös siihen, että asetus omaishoidon tuesta muuttui. Omaishoitaja saa nyt toisen vapaapäivän kuukaudessa. Kunnille tuli pakolliseksi tapaturmavakuutuksen ottaminen omaishoitajille. Tästä on oltava maininta hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Mutta tärkeintä Kiviojan mielestä on, että omaishoitajan tuki-palkkio ei katkea vähäisistä keskeytyksistä. Näin lapsella ja nuorella on parempi mahdollisuus päästä koulutukseen, työtoimintaan tai kuntoutukseen.

Ongelmana on myös se, että kunnat eivät ole maksaneet omaishoidon indeksikorotuksia. Kivioja kertoo, että summan voi laskuttaa kunnalta takautuvasti kymmenen vuoden ajalta. Hallinto-oikeudessa on käsittelyssä tällä hetkellä valituksia, joiden suuruus on jopa 10 000 markkaa.

Yhteistyötoiveita

Kuulonäkövammaisten Lasten Vanhemmat ry:ssä on jäseniä vajaa 80. Jäsenistössä on perheitä, joissa on kuulonäkövammaisen lapsi. Jäsenyys merkitään yhdelle perheenjäsenistä, mutta palvelua saavat kaikki perheenjäsenet, jopa isovanhemmat.

Jäsenmaksuja tulee vähän, mutta jäsenyyttä ei edellytetä, jos tarvitsee yhdistyksen palveluja. Yhdistys kulkee rintarinnan Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskuksen kanssa. Kaikki keskuksen perheet ovat tervetulleita myös vanhempien yhdistykseen. Arvi Kivioja sanoo: ”Se pieni tuki, jota pystymme kuulonäkövammaiselle antamaan, ei saa olla jäsenyydestä kiinni.”

Kivioja toivoo Suomen Kuurosokeat ry:ltä kolmea asiaa. Hän toivoo koulutusta vanhemmille esimerkiksi palvelusuunnitelmien tekemisestä. On paljon perheitä, jotka hoitavat itse asioitaan. Hän toivoo myös tietoa kaikista tärkeistä muutoksista laeissa. Hän toivoo, että vanhempainyhdistyksellä olisi edustaja Suomen Kuurosokeat ry:n hallituksessa. Puolet Kuulonäkövammaisten Lasten Vanhemmat ry:n jäsenistä on myös Suomen Kuurosokeat ry:n omaisjäseniä. He ajavat tulevien sukupolvi-en etuja. ■

Nuoret käyttävät tietokonetta opiskelussa

Rauno Jäntti

Tällä hetkellä on tietokonetta käyttäviä kuulonäkövammaisia nuoria vähän yli 40. Apuvälineet ja apuohjelmat ovat kehittyneet viime vuosina huomasti. Se tekee kuulonäkövammaisista nuorista tasavertaisia muiden nuorten rinnalla tietokoneen käytössä. Meidän nuoremme käyttävät internetiä ja sähköpostia paljon ja tehokkaasti. Pelaaminen ja muu hauskuuskin kuuluu asiaan.

Koulutyöskentelyssä tietokone on tärkeä apuväline. Ilman sitä opiskelu olisi tavattoman vaikeaa ja aikaa vievää nykyajan peruskoulussa. Myös monien opettajien asenne on muuttunut kannustavaksi tietokoneen käyttöön apuvälineenä tunneilla.

Kuulonäkövammaisilla koululaisilla on kannettava tietokone, jota käytetään koulussa tuntien aikana. Tällä hetkellä melkein kaikki nämä nuoret käyttävät näytönsuurennusohjelmaa koulussa. Puhesynteesin käyttäjiä ei vielä ole näissä koululaisissa. Muutamilla heistä on käytössään myös tietokoneeseen liitettävät apuvälineet kuten luku-TV, taulukamera, tu-

lostin koulussa. Kotoa löytyy sama apuvälineympäristö.

Nykyään opiskelu on helpompaa myös, koska kouluissa käytetään myös paljon sähköisiä kirjoja. Kirjoja ei tarvitse skannata tietokoneen muistiin tai lukea lukutelevisiolla. Näitä elektronisia kirjoja käyttävät kaikki koululaiset.

Kouluissa atk-opetus on nykyään todella hyvää ja monipuolista. Koulussa harjoitellaan esimerkiksi tekstinkäsittelyä ja tehdään omia www-sivuja internetiin. Näin kuulonäkövammaisetkin nuoret saavat hyvän pohjan jatkaa opintojaan vaikka yliopistoon.

Koululaiset ja muut opiskelijat saavat tietokoneen ja siihen tarvittavat apuvälineet Kelalta. Jos nuorella on lääkärin toteama yhdistelmävammainen tai hän on sokea, tietokoneen saaminen on mahdollista yläasteelle. Se anotaan kuudennen luokan keväällä ala-asteella. Kuuroilla on mahdollisuus anoa tietokonetta opiskelun apuvälineeksi vasta lukioiässä. ■

Yhdessä toimiminen tärkeää nuorille

Katri Pyykkö

Nuorten toimintaa on Suomen Kuurosokeat ry:ssä ollut jo pitkään. Aikaisemmista nuorten kerhon jäsenistä on kasvanut järjestöön aktiivisia jäseniä ja työntekijöitä. Kerhon vetäjänä on tällä hetkellä 18-vuotias **Marianne Mielityinen**. Hän sanoo, että varmaan nykyisistäkin kerholaisista osasta tulee aktiivisia jäseniä Suomen Kuurosokeat ry:hyn. Osa on jo nyt kiinnostunut toiminnasta, osa ei. Aika näyttää.

Tekemistä yhdessä vertaisten kanssa

Nuorten kerho tapaa melko harvoin, noin 2-3 kertaa vuodessa. Pääasiassa mukana on usher-nuoria. Aktiivisia nuoria on kymmenkunta. Muita tulee mukaan aina välillä. Marianne sanoo, että mukana olo vaihtelee jokaisen elämäntilanteen mukaan. Nuoret opiskelevat, ja heillä on paljon muutakin tekemistä. Yhteistä vapaata viikonloppua on usein vaikea löytää. Marianne vähän valittelee

sitä, että vaikka kuinka toiminnasta ja tapaamisista ilmoitellaan ja kerrotaan, niin nuoret eivät vain tule. Toiminta on kuitenkin paljon kiinni kaikkien nuorten panoksesta ja kiinnostuksesta.

Marianne pitää kerhon toiminnasta. Kerhossa keskustellaan asioista, matkoja suunnitellaan leirejä ja tehdään lehteä. Hänestä on ihanaa olla vertaisten nuorten kanssa ja suunnitella heidän kanssaan kaikkea kivaa: "Ja nuorten kerho on mielestäni hyvin tärkeä nuorille, sieltä saa tukea ja kivaa tekemistä."

Oma lehti Raksutin

Kerho julkaisee Raksutin-lehteä keväällä ja syksyllä eli kaksi numeroa vuodessa. Lehdessä on juttuja ajankohtaisista asioista, nuorten omia juttuja, piirroksia ja runoja ja vitsejä. Lehteä tekevät nyt Marianne, Katja ja Anu. Tyttöpoweria on paljon, mutta miespuolista näkökulmaakin kaivat-

taisiin, sanoo Marianne ja jatkaa: "Lehden tekeminen on meistä aina hauskaa. Me tapaamme ja keskustelemme lehden teemoista ja alamme suunnitella sitä."

Marianne uskoo, että lehti on tärkeä usher-nuorille. Kun he lukevat sitä, he saavat tunteen, että tämä on oma lehti, joka ymmärtää juuri minua. "Monet ovat sanoneet minulle, että he ilahtuvat aina, kun saavat lehden postista."

Tervetuloa mukaan – nuoret!

Kerholla on paljon kansainvälistä toimintaa. Pohjoismainen yhteistyö usher-nuorten kanssa on tärkeintä. Yhteiset leirit lujittavat ystävyyttä. Marianne sanoo, että yhteistyö eri kulttuurien välillä rikastaa elämää. "Me opimme heiltä, ja he oppivat meiltä."

"Tähän toimintaan pääsee mukaan kuka vain ja milloin vain. Ei siinä mitään muuta tarvita kuin hiukan rohkeutta. Kun sanotte vain olevanne kiinnostuneita tulemaan mukaan", sanoo Marianne hymyillen.

Ja tietenkin kerhossa pidetään myös hauskaa.

Marianne toivottaa kaikille ihanaa ja lämmintä kesää. "Nuoret! Muistakaa kirjoitella Raksuttimeen ja törmäillä leireillä. Halauksia!" ■

Uusi psykologi

Pauliina Vaitinen on Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskuksen uusi psykologi. Hän on opiskellut Helsingin yliopistossa. Hän on toiminut psykologina monessa paikassa: Peurungan kuntoutumis- ja liikunta-keskuksessa, sitä ennen Invalidiliiton Järvenpään koulutuskeskuksessa, joka ammatillinen erityisoppilaitos, sitä ennen Kuntoutussäätiöllä ja Reumasäätiön sairaalassa.

Pauliina ei tiennyt paljoakaan kuulonäkövammaisuudesta hakiessaan psykologin paikkaa, mutta hän on tehnyt töitä monivammaisten kanssa aikaisemminkin, ja hänellä on paljon tuntemusta kuntoutuksesta. Hän muutti Jyväskylään vasta viime kesänä. Psykologin paikka keskuksessa tuntui mielekkäältä ja kiinnostavalta työltä.

Pauliina on 33 vuotta. Hänellä on vaalea pitkä tukka, silmälasit ja hän on 168 senttiä pitkä. ■

Järjestöaktiivi ja patriarkka

Vilho Sulosen haastattelu

Teksti ja kuva: Katri Pyykkö

Vilho Sulonen on ollut eri järjestöjen toiminnassa mukana koko elämänsä. Vilho sanoo, että hän ei ole eläissään mihinkään pyrkinyt, aina hänet on valittu tehtäviin. Nyt alkaa kuitenkin terveys hiukan painaa, ja hän on hiljalleen vähentänyt toimiaan.

Kuurosokeiden toimintaan Vilho tuli vuonna 1977. Vuosina 1982-84 hän oli Suomen Kuurosokeat ry:n johtokunnan varajäsen, mutta kutsuttiin joka kokoukseen tuon kahden vuoden aikana. Nykyään hän johtokuntaa kutsutaan hallitukseksi. Vilho on se henkilö, joka allekirjoitti Kuurosokeiden Toimintakeskuksen ensimmäiset lainapaperit, kun keskusta alettiin rakentaa. Hän muistaa sen ajan vielä hyvin ja sanoo: "Silloin löytyy aikaa, kun on hyvästä asiasta kysymys!"

Vilho on ollut vetämässä Satakunnan kerhoa sen perustamisesta lähtien. Aloite tuli aluesihteeriltä, mutta kerhosta kehittyi heti itsenäinen. Kerhossa tehdään monenlaisia asioita. Nyt mietitään parhaillaan, miten 15-vuotista kerhoa juhlittaisiin syksyllä. Kerho perustettiin 31.10.1987.

Vammaisten asiat usein huonolla tolalla

Vilhosta on ikävää, että lain määräämiin vammaispalveluihin ei kunnista löydy varoja. Hän ei usko sitä ainaista rahapulaa. Varoja löytyy suuriin peruskorjauksiin, mutta yksittäisen vammaisen asiat ovat usein huonolla tolalla. Hänen mielestään kuntien päättäjät hoitavat asiansa huonosti.

Oman kotikuntansa Ulvilan toimintaa Vilho seuraa kunnan vammaisneuvostossa. Aluksi hän veti neuvostoa, mutta totesi, että jäsenenä on järkevämpää olla. Puheenjohtajana ei pysty olemaan kaikkien mielten mukaan, mutta osallistuminen ja asioiden seuraaminen on tärkeää.

Vilho odottelee parhaillaan apuvälineanomuksensa hyväksymistä tai hylkäämistä. Hän tarvitsisi potkupyörän, jonka avulla ulkona liikkuminen on helpompaa. Vilho sanoo rauhallisesti: "Katotaas ny, kuinka käy." Vilhon ei ole tarvinnut tehdä vielä valituksia hakemuksistaan, mutta hän on valmis sen tekemään.

Patriarkka Satakunnasta

Elämänsä Vilho on asunut Satakunnassa. Hän kävi Kuopiossa sokeain koulua 9-vuotiaasta 15-vuotiaaksi. Vilho sai hiukan näköään takaisin vuonna 1975, kun hänelle tehtiin silmäleikkaus. Professori pahoitteli, että leikkaus epäonnistui, mutta Vilho oli tyytyväinen. Ennen harmaa silmä näytti nyt hienolta. Leikkauksen jälkeen hän opetteli lukemaan painettua tekstiä, aikaisemmin hän luki vain pisteitä. Edelleen hän pystyy lukemaan luupin ja suurennuslasin avulla jopa puhelinluetteloa.

Työuransa Vilho teki vesijohtotyömailla. Vilhon voimakasta persoonaa kuvaa hyvin, että työnantaja ei aluksi tiennyt Vilhon olevan sokea. Suo-

malainen sisu sai miehen tekemään töitä 20 vuotta. Sitten meni selkä ja edessä oli eläkepäivät.

Vilho on patriarkka, suuren suvun päämies. Hänellä on lapsia 5. Lapsenlapsia on 15. Ja lapsenlapsenlapsia on jo 8. Vilho ehti olla naimisissa lähes 44 vuotta. "Emäntä tykkäs lähteä enempää sinne, mistä ei ole takaisin tuloa."

Tärkeintä elämässä

Vilhon mielestä elämässä on tärkeintä hyvä terveys. Vilho onkin vanhoja urheilumiehiä. Näkövammaisten urheiluasiamiehenä on ollut jo vuodesta -65, mutta lopetti homman kolme vuotta sitten.

Toiseksi tärkein asia elämässä on hyvät ihmissuhteet. Vilho pahoittelee, että nämä vammat, kuulovamma ja näkövamma, vievät ystävät hukkaan. Sen hän on todennut, että heikkenevä kuulo rajoittaa enemmän. Vilho sanoo, että se estää juhlatilaisuudet, konsertit. Pitää tarkasti valita, minne menee.

Kolmanneksi tärkeintä on tyydyttävä toimeentulo. Ja sillä Vilho ei tarkoita rahaa ja rikkautta, vaan jokapäiväisestä elämästä selviämistä. "Mitä minä rahasta, sitä tulee niin paljon kuin sitä tulee." ■

Ennätysmäärä osallistujia kokousti Porissa

Suomen Kuurosokeat ry:n kevätkokous keräsi ennätysmäärän jäsenistöä Merihotelli Yyteriin toukokuun ensimmäisenä viikonloppuna. Mukana oli yli 50 jäsentä. Ennen kokouksen alkua toimitusneuvoston puheenjohtaja **Riitta Ruissalo** julkisti Vuoden Kulttuurihenkilön 2001. Hän on **Ulla Kungas**. Sen jälkeen Porin kaupunginjohtaja **Martti Sinisalmi** esitti kokoukselle kaupungin tervehdyksen.

Illalla juhlittiin. Satakunnan kerho vastasi ohjelmasta. Oli tanssia ja muuta

mukavaa. Monet ehtivät käymään myös Kylpylähotellin kylpylässä rentoutumassa ja saunomassa tai ulkoilemassa. Kokouspaikkana Pori ja Yyterin kylpylähotelli on miellyttävä. Valaistuksen suhteen oli jonkin verran ongelmia. Palvelu oli hyvää ja ystävällistä.

Maakuntalehti Satakunnan Kansa ja porilainen Uusi aika huomioivat kuurosokeiden kokouksen ja kertoivat kuurosokeiden tilanteesta Satakunnassa. ■

Kuva vieressä: Ulla Kungas kiittää Kulttuurihenkilöksi valinnastaan. "Kiitos kuuluu Teille, hyvät jäsenet! Haluan jakaa tämän teidän kanssanne, kun olette tukeneet minua niin hyvinä kuin pahoina päivinä. Tulen tarvitsemaan teitä niin kauan kun elän. Viittomakielen ja heikoimpien asemassa on vielä paljon parannettavaa, ja työtä on meillä paljon." Ku-

Kevätkokouskaikuja hallituksen jakkaralta katsottuna

Raimo Korpela, varapuheenjohtaja

Hallituksen näkökulmasta katsottuna yhdistyksen kokouksen tärkeisiin tavoitteisiin kuuluu jäsenten runsaslukuinen osallistuminen, tyytyväisyys kokoukseen sekä tietenkin päätettävien asioiden asiallinen ja kiireetön käsittely. Kuinka näissä onnistuimme Porissa pidetyssä kevätkokouksessa? Tyytyväisyyden saa parhaiten selville jäsenistöltä.

Jäsenet ilmoittautuivat tämänvuotiseen kevätkokoukseen runsaslukuisemmin kuin ehkä koskaan kahden vuosikokousjärjestelmän aikana. Poisjääneitä oli muutamia, mutta silti osallistujamäärä oli yli 50. Se on paljon näin pienessä valtakunnallisessa yhdistyksessä.

Kuva alla: Kevätkokouksessa oli ennätysmäärä osallistujia. Näkymä kokouspaikalta. Kuvassa vieressä sunnuntain puheenjohtaja Kauko Kokkonen. Lauantaina puheenjohtajana oli Maija-Liisa Lahti. (Kuvat: A.Palo)

Kuva yllä: Porin kaupunginjohtaja Martti Sinisalmi esitti tervehdyksensä kokousväelle. Kuvat vieressä: Tanssilattialla oli tunnelmaa. (Kuvat: A.Palo)

Asioiden käsittelyn suhteen emme tässäkään kokouksessa onnistuneet täysin, vaikka kevätkokoukselle kuuluvat varsinaiset asiat saatiin käsiteltyä ensimmäisenä päivänä, lauantaina. Hallituksen kannalta tietenkin oli tärkeää tilinpäätöksen vahvistaminen sekä tili- ja vastuuvapauden myöntäminen. Tuloslaskelman alijäämäisyys aiheutti kuitenkin tavallista enemmän keskustelua. Hallituksen ja johtavien toimihenkilöiden onkin tulevaisuudessa seurattava taloutta entistä tarkemmin, jotta tilanne ei toistu.

Sunnuntaina ehdittiin käsitellä jäsenten sääntöaloite, joka ei kuitenkaan saanut tarvittavaa kahden kolmasosan äänimäärää. Hallituksen sääntömuutosehdotusta ei ehditty käsitellä. Hallitus joutuu miettimään vakavasti kokouskäytännön ja asioiden joustavan etenemisen parantamista. Sääntöjä ei myöskään saada korjatuksi, jos hallitus ei ole yhtenäisesti esityksensä takana. Sen luulisi tulleen nyt jokaiselle selväksi.

Hallitus tulee paneutumaan huolella syyskokoukseen, jotta kaikki sujuisi hyvin ja asiat saataisiin käsiteltyä. ■

Carita lahjoitti maalauksensa

Vasemmalta Carita ja Elina maalaus kädessään. Elinan vieressä Mari Muhonen ja oikealla Raimo Muhonen. Taulussa on valkoista ylhäällä ja possunpunaista alhaalla. Oikealla puolella on suuri ja selkeä värikuvio, jossa on tumman sinistä, vaaleamman sinistä, punaista, keltaista ja vihreää kuin ympyrässä. Kuva: M.Eronen

Carita Halme lahjoitti itse maalamansa taulun Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskukselle. Carita ei itse ole käynyt nuorena keskuksessa kursseilla. Hän kertoo kuitenkin, että pienenä hän piti itse väreistä ja selkeistä kuvista. "Kun tein tätä työtä, tuli mieleen 70-luvun vauvataulut, hymynaamat ja muut. Minulla oli semmoinen tunne, että lapset saattavat olla kiinnostuneita tästä värikästä työstä."

Carita kävi **Heli Lukkarisen** vetämässä taideryhmässä viime syksy-

nä Helsingissä. Carita kertoo, että töitä syntyi niin paljon, että hän halusi antaa lahjan Kuntoutumiskeskukselle.

Lahjoitustilaisuus oli juhlallinen. Maalauksen vastaanotti johtaja **Elina Storå**. Oli erittäin mukavaa, että Carita lahjoitti taulun, kertoo Elina. Se on sopiva muodoiltaan ja väreiltään yksikön ja kuurosokeiden lasten tiloihin. Maalaus löysi paikkansa keskuksen olohuoneen seinälle. Sen näkee heti, kun tulee keskuksen tiloihin. ■

Kerhot eduskuntatalolla

Teksti & kuvat: Katri Pyykkö

Kuopion kerhon varkautelaistorukka ja Kouvolan kerho tekivät retken keväiseen Helsinkiin. Eduskuntataloon tutustuminen oli ohjelmassa, ja se vaikutti aika onnistuneelta retkeltä. Viimaisessa kevätilmassa odottelu ei haitannut, sillä kilpailimme siitä, kuka näkee eniten kansanedustajia. Voiton vei ensimmäisenä oikean ministerin nähnyt.

Kierros oli aika lyhyt, mutta viivyimme mielenkiintoisissa paikoissa pitkään ja rauhassa. Lopuksi istuimme kuuntelemaan täysistuntoa lehterillä.

Kännykät ja suuret laukut piti jättää säilytykseen ja kulkea turvatarkastuk-

sen läpi. Nousimme muutamia kerroksia portaikkoa pitkin pääsisäänkäynnin luo eteishalliin. Jatkoimme toiseen kerrokseen, joka on eduskuntatalon pääkerros. Tutustuimme Valtiosaliin, joka on täysistuntosalin ulkopuolella. Salissa oli paljon mielenkiintoista kokeiltavaa. Joka puolella eduskuntataloa käytetään koristeena ruusukuviota, joka tuottaa onnea. Niitä oli portaikossa ja Valtiosalin leveiden tuolien käsinojissa. Valtiosalissa oli myös Suomen presidenttien suurikokoisia rintakuvia. Niitä sai koskettaa. Kekkonen patsaasta puuttui silmälaseista alareunat ja Ståhlbergin viikset olivat mahtavat. Patsaat oli veistetty eri kivilajeista.

Kuvassa kansanedustajat alkavat kokoontua täysistuntoon.

Toisen kerroksen keskipisteenä on täysistuntosali, jossa pidetään kansanedustajien istunnot. Sinne eivät ulkopuoliset saa mennä lainkaan. Yleisö pääsee seuraamaan istuntoja lehtereille. Alemmalla lehterillä on hyvin toimiva induktio, joten kansanedustajien keskustelusta saa hyvin selvää. Ylemmällä lehterillä ei ole induktiota. Akustiikka salissa on hyvä. Oppaamme kertoi, että kansanedustajia varoitetaan puhumasta kovin suuria salaisuuksia istuntosalissa. Ne voivat kuulua hyvinkin toiselle puolelle salia ja lehtereille. Mutta se täytyy sanoa, että istunnossa mukana olevat kansanedustajat sipisivät ja supisivat keskenään, tulivat sisään ja menivät ulos, kun istunto oli käynnissä. Harva oikeasti kuunteli puheenvuoroaan pitävää kansanedustajaa.

Istuntosalissa on neljä sektoria, joissa kansanedustajat istuvat puolue-ryhmittäin. Sektorit kapenevat kohti puhemiehen koroketta. Puhemiehen oikealla puolella lehteriltä katsottuna on hallituksen paikka. Toisella puolella istuu virkamiehiä. Heidän kaikkien yläpuolella on Wäinö Aaltosen veistossarja Työ ja tulevaisuus. Siinä on 5 veistosta, joiden nimet ovat vasemmalta oikealle Raivaaja, Henkinen työ, Tulevaisuus, Usko ja Sardonkorjaaja.

Presidenttien rintakuvia sai tutkia koskettamalla. Kuvassa tutkitaan Kekkonen rintakuvaa.

Oppaalla oli mukanaan myös kohopohjapiirustuksia sekä eduskuntatalon ympäristöstä että talon sisältä. Niitäkin tutkimme tarkemmin lehterillä ennen istunnon alkua.

Jäimme kuuntelemaan istuntoa vähäksi aikaa. Lehterillä on tilaa lehdistölle, diplomaateille ja tavalliselle kansalle. Nyt paikalla oli paljon koululaisryhmiä. Istuntoja pääsee kuuntelemaan myös itsekseen koska tahansa, kun täysistunto on käynnissä. Yleensä ne alkavat kello 14. Yleisö tulee eduskuntataloon sisään ovista, jotka ovat edestä päin katsottuna vasemmalla puolella portaikkoa eli kaupunginpuoleisessa päässä. Sisäänkäynti on noin portaikon keskivaiheilla eli koko portaikkoa ei tarvitse kävellä ylös asti. ■